

Verksamhetsplan

2024

för
Astma- och Allergiförbundet

Innehållsförteckning

Inledning	1
Ett svenskt allergiprogram – Med barnet i fokus	4
Kan innehålla spår av utanförskap.....	5
En attraktiv organisation som samlar folk med intresse för våra frågor.....	7

Inledning

Detta är en verksamhetsplan för 2024. Konkreta aktiviteter med mål, indikatorer och metoder för uppföljning, utarbetas separat i början av året och redovisas senare i en aktivitetsplan. Ansvaret för att ta fram, följa upp och rapportera detta till förbundsstyrelsen ligger på förbundskansliet.

OTÅLIGA BARN

För tredje gången i förbundets historia ägnar vi ett helt år åt att fokusera på barn och unga vuxna med astma, allergi och eksem. Det interna arbetsnamnet är, precis som tidigare Barnallergiåret, men ambitionen denna gång är att hitta ett kommunikativt koncept som fångar samtliga diagnoser och som utgår från ett barnperspektiv.

I Sverige har ungefär vart fjärde barn under 16 år astma, allergi eller eksem. Det gör dessa diagnoser till de största kroniska sjukdomarna bland barn. Även om de här sjukdomarna inte går att bota finns behandling som gör att de flesta kan leva symtomfritt långa perioder. För de allvarligast sjuka innebär diagnoserna en funktionsnedsättning och en uppväxt präglad av sjukdom.

Tyvärr får inte alla den hjälp de behöver: Kompetensen i primärvården brister. Sjukvården är ojämlig och det finns för få specialister. Behov av tillgänglighet och anpassningar i skolan uteblir på många håll. Allt för ofta lämnas svårt sjuka ungdomar utan uppföljning och vårdkontakt i övergången till vuxenvården. De här barnen drabbas dessutom flerfaldigt genom att många av dem också har högre sjukfrånvaro, sämre betyg och mår sämre psykiskt än sina jämnåriga. Detta är oacceptabelt.

Astma- och Allergiförbundet har tidigare lyft de flesta av dessa frågor. Nytt 2024 är att vi tydligare vill få fram de drabbade barnens egna röster. Vad ser barnen som de största utmaningarna? Hur vill barnen att vård och skola bemöter dem? Hur ser de på sin situation och vad drömmer de om? Barnrättsperspektivet ska vara en röd tråd genom vår kommunikation och vårt påverkansarbete under året.

Syftet är att höja medvetenheten om Sveriges största kroniska sjukdomar bland barn och få fler människor att upptäcka Astma- och Allergiförbundet och på olika sätt vilja stödja oss. Vi kraftsamlar för de här barnens utmaningar under 2024. Målet är att fler ska kunna leva friska liv trots obotlig sjukdom. Vi vill belysa att det runt om i vårt land finns många otåliga barn. Otåliga men inte ömtåliga!

MED GEMENSAMMA KRAFTER

Sen det första Barnallergiåret 2003 har samhället genomgått stora och snabba förändringar vilket också har förändrat förutsättningarna för oss och för hela föreningslivet. För att Astma- och Allergiförbundet ska upplevas som relevant och locka till sig nya medlemmar, givare, aktiva och externa samarbetspartners behöver vi också utveckla vår organisation och vår verksamhet. Astma- och Allergiförbundet befinner sig i ett allvarligt läge där medlemsantalet sjunker år efter år, antalet föreningar och aktiva minskar och där det ekonomiska läget är utmanande. Därför behövs en ny strategisk inriktning och ett omtag av allt ifrån våra ändamål till vår konkreta dagliga verksamhet.

En sådan omfattande strategi kräver att vi involverar hela organisationen och att vi vågar vara modiga i att se på vår organisation och vår verksamhet utifrån och med nya ögon. Genom att tillsammans analysera, diskutera och samverka kommer vi under 2024 arbeta fram en ny strategisk inriktning inför kongressen 2025, för att åter bli en attraktiv organisation som samlar människor med intresse för våra frågor även i framtiden. En stark och hållbar organisation skapar vi bäst tillsammans!

Ett svenskt allergiprogram – med barnet i fokus

Under året kommer vi fortsätta arbeta utifrån de tre intressepolitiska områden kongressen har beslutat – vård, luft och mat. Barns röster är vår utgångspunkt och vi formulerar oss utifrån barns perspektiv och med barns bästa för ögonen.

Vård med barnet i centrum

Standardiserat vårdförlopp och nationella riktlinjer för allergivården är viktiga hörnstenar i det intressepolitiska påverkansarbetet även detta år. Men vi kommer också lyfta betydelsen av att det enskilda barnet får komma till tals i vårdkontakter och uppmärksamma att det finns data som pekar på att det finns skillnader mellan vård och behandling av pojkar och flickor. Vi kommer att driva på för en bättre övergång från barn- till vuxenvård och behovet av fler barnallergologer och specialister för att vården ska bli tillgänglig och kunna erbjudas baserat på behov.

Luften vi andas – hur påverkas barnet av omgivningen

Om vi tidigare haft det europeiska luftkvalitetsdirektivet som utgångspunkt i vårt intressepolitiska arbete kring luftfrågan blir vi under 2024 mer lokala. Det handlar om verktyg för övervakning av luftkvalitet i skola och förskola som finns men som behöver användas i fler kommuner och på fler skolor. Stadsplanering med barns hälsa i fokus är en annan fråga vi kommer att driva liksom betydelsen av lek, rörelse och idrott för alla unga och vad som krävs för att barn med astma, allergi och eksem ska kunna delta.

Barnets rätt att tugga tryggt!

Tydlighet i information om matintroduktion och hur man bäst förebygger matallergi hos barn, liksom nya rekommendationer för specialkost i skola och förskola är två frågor av stor betydelse kopplat till barn och matallergier. Utbildningsmaterial eller koncept främst till förskola och skola, men även till ledare inom civilsamhället, är konkreta exempel på hur vi hoppas kunna flytta fram positionerna inom det intressepolitiska arbetet kring mat.

Vi fortsätter driva på för ett nationellt incidentrapporteringsverktyg vid oväntade matallergiska reaktioner, men vi kan under året vinkla frågan mot måltider i skola och förskola och att varje matallergisk elev har rätt att känna sig trygg också i olika matsituationer inom skolan.

Kan innehålla spår av utanförskap

- Ökad kunskap om och förståelse för allergisjukdomar

Vi är övertygade om att vår organisation har mycket att lära genom att lyssna på barn och unga. Fokusgrupper tillsammans med Unga Allergiker blir en viktig metod för att få fram detta. Vad vill och behöver barn med astma, allergi och eksem? Vilken kunskap saknas och vad finns det för felaktiga föreställningar i vuxenvärlden? En annan intressant fråga vi vill borra i genom att lyssna på barnen handlar om psykisk ohälsa kopplat till våra diagnoser. Här vet vi alldeles för lite. Vi kommer tematiskt att arbeta med fyra nya kampanjkoncept: Astma-attacken, Pollenpreppen, Trygga tuggan och Eksemt viktigt.

ASTMA ATTACKEN

Period: februari-mars

Ålder barn: 7-15 år (i huvudsak)

Extern rapportpresentation med seminarium på Internationella astmadagen den 7maj.

Manifest

Astma är en av vår tids stora folksjukdomar. Nästan en miljon människor i Sverige lever med kronisk inflammation i luftrören och för många av dem är symtomen livshotande. Botemedel finns tyvärr inte, men rätt behandling underlättar livet avsevärt. Kom med i astmaattacken!

En bärande del i kampanjen och vår kommunikation handlar om idrott och fysisk aktivitet som en betydelsefull del av en framgångsrik astmabehandling och utmaningarna med att barn och unga med astma är mindre fysiskt aktiva än jämnåriga.

POLLENPREPPEN

Period: april – maj

Ålder barn: 13-18 år (i delar även några år uppåt för att visa konsekvenserna av en gymnasietid präglad av svår pollenallergi)

Regionalt rapportsläpp, regionala och lokala insändare, debattartiklar med mera

Manifest

Var tredje person i Sverige har pollenallergi. För dem är årets vackraste månader en tid av nysningar, andningssvårigheter och andra utmanande symtom. Lyckligtvis blir de flesta bättre genom receptfria läkemedel, andra kan nå lindring genom till exempel vaccinering. Men många lider i onödan. Det reagerar vi på!

En känd utmaning är att medier gärna tar vinkeln "Så vet du om du är förkyld eller pollenallergisk." Vi ska arbeta för att komma ut med information om hur de svårast pollenallergiska har det och varför de måste få behandling med vaccination.

TRYGGA TUGGAN

Period: juni-juli

Ålder: 0-7 år

Period: augusti – början september

Ålder: 7-12 år (i huvudsak)

Manifest

Var tredje person i Sverige måste ha stenkoll på maten. För alla som har matallergi kan varje måltid sätta i gång obehagliga, skadliga eller rent av livsfarliga reaktioner. Stunder som för vissa innebär trygghet och gemenskap, är för andra förknippat med oro och utanförskap. Det vill vi ändra på. Alla ska kunna ta för sig av livet! Tillsammans kan vi trygga tuggan.

Tidig introduktion av födoämnen för att undvika allergier är en väldigt okänd rekommendation trots att det är så oerhört viktigt och på många sätt ger barn möjlighet att slippa utveckla en allergi. Det här måste fler känna till! Vi arbetar med företag för att sprida kunskap till målgruppen föräldrar till små barn. Kunskapsstöd till MVC, BVC och förskola ska tas fram.

Många vet inte hur utmanande det är att leva med en allergi mot födoämnen och vilket utanförskap det kan leda till i skolmatsalen men också på scoutlägret. Här sätter vi barn som har en allergi på kartan och kräver att de ska få känna sig trygga och också nöjda i olika matsituationer.

EKSEMT VIKTIGT

Period: Från mitten av september-oktober

Ålder barn: 16-18 år (Även här går vi ytterligare några år högre upp i ålder för att fånga hela problematiken)

Psykisk ohälsa och det utanförskap eller till och med stigma atopiskt dermatit (AD) kan leda till

Manifest

En miljon spädbarn, barn och vuxna lider av atopiskt eksem – och allt fler drabbas av denna välkända hudsjukdom. Trots det är kunskapen bristfällig, vården ojäm och samhällskostnaderna stora. Eksem påverkar hela livet och psykisk ohälsa är vanligt. Smärtsamt och synligt eksem gör ont även inuti. Det är eksemt viktigt att ändra på!

Många unga vuxna mår oerhört dåligt på grund av sina eksem. De perforerar huden och sjukdomen är förknippad med både smärta och skam. I alla sammanhang där vi lyfter AD-frågan och den psykiska ohälsa som ofta är kopplad till diagnosen blir responsen stor. Det är många drabbade, många som känner igen sig. Vi behöver hjälpa personer med AD att #slopaskammen.

NATIONELL KONFERENS

Period: 19:e november

Ålder barn: 0-18 år

Som final på året arrangerar vi en nationell konferens där samtliga områden sammanfattas och belyses. Inbjudna är personer från professionen, politiken och akademien. Tillsammans ställer vi krav på framtiden, identifierar forskning som saknas och fokuserar på hur livet för alla barn med astma, allergi och eksem ska bli bättre.

En attraktiv organisation som samlar folk med intresse för våra frågor

En organisation som vill upplevas som relevant och attraktiv behöver hela tiden anpassa sig till yttre omständigheter och samhällsförändringar. Samhällsförändringar kan ske snabbt men att förändra en stor medlemsorganisation tar tid och kräver förankring och framförhållning. Därför behövs en strategi som är långsiktig, accepterad och omfattar hela vår organisation och verksamhet. Under 2024 kommer stort fokus vara på att diskutera hur vi gemensamt möter de utmaningar och samhällsförändringar som vi står inför. Det ska ske på särskilda träffar, på årsmöten och inte minst på den föreningskonferens som ska hållas i november.

Men redan nu behöver vi utveckla oss för att kunna bli mer attraktiva och möta våra målgruppers behov och önskemål. Det gör vi bland annat genom att under 2024 fokusera på medlemsrekrytering, att förnya medlemstidningen Allergia, utveckla vår digitala kommunikation, satsa på föreningsutveckling m.m.

Förändring är svårt och kan upplevas utmanande men genom ökad samverkan och fler samarbeten kommer vi tillsammans skapa förutsättningar för att bli en stark och hållbar organisation som samlar folk med intresse för våra frågor.

Medlemsrekrytering

Basen och fundamentet i vårt förbund är medlemmarna. Medlemmar bygger vår organisation på alla nivåer och bygger därtill legitimitet och en stark röst. De senaste åren har dock utvecklingen varit kraftigt negativ med en stadigt nedåtgående trend i medlemsantal. Den trenden behöver vi både adressera och vända!

Målet för Astma- och Allergiförbundet är 20 000 medlemmar år 2025. Det är en tuff men nödvändig utmaning. För att attrahera nya medlemmar krävs ett tydligt arbete "utifrån-och-in", vi behöver skapa nya former för engagemang och skapa ett tydligare och mer attraktivt medlemserbjudande. Värkning av nya medlemmar behöver ske kontinuerligt och i alla våra aktiviteter och insatser för att medlemmar ska stanna kvar behöver förtydligas och bygga på fakta.

Som ett första led kommer förbundet under 2024 starta ett nationellt diagnosnätverk i ett pilotprojekt. Grunden i engagemanget i ett nätverk är nationellt snarare än lokalt och fokus ligger på digitalt deltagande. I piloten kommer astma stå i fokus.

För att understödja en positiv medlemsutveckling kommer förbundet skapa ett mer effektivt och proaktivt arbete med CRM-systemet. Därtill kommer funktionen "mina sidor" utvecklas för alla medlemmar som en plattform för ökad valmöjlighet och intresseorientering. Engagemanget är högt i Sverige, men formerna för engagemang förändras. Därför måste vårt förbund stärka vårt medlemserbjudande så att det ligger mer i linje med önskemål om ökad valbarhet och individuell anpassning.

Allergia

Vår medlemstidning Allergia är en av de främsta kanalerna för spridning av information om våra frågor. Den är medlemmarnas främsta medlemsförmån och också den enda tidning i Sverige som helt och hållet bevakar våra diagnoser. Det ska vi behålla och förtydliga.

I mitten av februari 2024 landar en uppfräschad version av Allergia i medlemmarnas brevlådor. Med den nya formgivningen och ett delvis nytt innehåll hoppas vi på ett tydligare sätt nå ut med relevanta frågor för de som redan är medlemmar, men också professionen och de som borde bli medlemmar. Nya Allergia kommer ha ett tydligare fokus på innehåll som går att baka om och använda i alla våra kanaler. Tonen är kunnig, modig och tydlig!

Digital kommunikation

Vår digitala kommunikation ska vara användarvänlig och väl strukturerad. Också här är tonen kunnig, modig och tydlig. Vår webbplats astmaoallergiforbundet.se fortsätter fungera som nav för förbundets kommunikation, men fler behöver hitta dit. Att hamna högt upp i sökmotorer som Google är då en nyckelfaktor, inte minst för att nå potentiella medlemmar. Vi kommer därför konsekvent och strukturerat att arbeta med SEO.

Det innehåll som produceras för vår tryckta medlemstidning bildar en stabil grund också för innehållet i samtliga digitala kanaler. Med en uppdaterad strategi för sociala medier och noga definierade målgrupper, har vi möjlighet att nå både existerande medlemmar och potentiella medlemmar på ett kostnadseffektivt sätt i kanaler där många befinner sig dagligen, med ett professionellt och tilltalande innehåll.

Nyttan med vår verksamhet och ändamålsbestämda medel måste tydligare kommuniceras till såväl medlemmar som föreningar och allmänhet. En översyn av förbundets digitala infrastruktur blir en viktig komponent i arbetet med att stötta en aktiv föreningsverksamhet.

Föreningsutveckling

Arbetet för ett starkt och hållbart förbund fortsätter under 2024. Inte minst är den strategiska förflyttningen avgörande för att skapa detta. Stor lyhördhet för omvärlden, modiga beslut och omprövning av tidigare sätt att strukturera förbundets arbete är komponenter som måste till för att förbundet ska stå starkt framöver. En förflyttning är nödvändig för att säkra förbundets fortlevnad.

2024 är också året innan nästa kongress och det kommer till viss självklar del präglar arbetet med föreningsutveckling. En projektanställning med extern finansiering möjliggör fortsatt fokus på hur förbundet som helhet kan förbättra samverkan, fortsätta den inslagna vägen med stärkt regionalisering och underlätta engagemang i både gamla och nya former. Allt detta i enlighet med de beslut som kongressen 2022 har fattat. Det kommer bland annat kräva att regions- och länsföreningarnas uppdrag förtydligas och förstärks, både i relation till förbundet och till lokalföreningarna. En regelbunden och strukturerad kontakt mellan förbundet och regions- och länsföreningarna både på förtroendevald nivå och mellan anställda. Två grupper har redan startat för detta ändamål, RLF-gruppen (Region/länsföreningar förtroendevalda) och RLA-gruppen (Region/länsföreningar anställda), båda grupper vars arbete i både utvecklingsfrågor och

påverkansfrågor förtydligas och förstärks under 2024. Förbundsordförande leder arbetet i RLF-gruppen och Föreningsutvecklaren arbetet i RFA-gruppen.

Kongressen 2022 beslutade även att utse en arbetsgrupp för att fortsätta regionaliseringsprocessen och utöka intern samverkan. Denna arbetsgrupp benämns Organisationsutskottet (OSU) och består av Bertil Orrby, Rebecca Juhlin och Jesper Persson från förbundsstyrelsen.

Föreningskonferens 2024

Då 2024 inte är ett kongressår kommer en Föreningskonferens genomföras. Den planeras sammanfalla med den nationella konferensen för Barnallergiåret i november 2024 så att fler ska ha möjlighet att närvara på båda evenemangen. Fokus för konferensen kommer vara att förankra och diskutera den nya strategiska inriktningen för förbundet. Därtill kommer det finnas utrymme att prata om motioner och att genomföra andra kongressförberedelser så som möjlighet att träffa och prata med Förbundsstyrelsen, Valberedningen och Ledningsgruppen.

Inför föreningskonferensen och arbetet med den nya strategiska inriktningen kommer förbundets Generalsekreterare och Utvecklingsstrateg genomföra workshop-möten på flera platser i landet där det finns möjlighet för alla medlemmar som så önskar att bidra in till det strategiska arbetet. Dessa möten kommer ligga på kvällstid under våren 2024. Det möjliggör att den input som kommer från medlemmarna får stort utrymme och kan presenteras på föreningskonferensen i november.

Södergården Åre

Vandrarhemmet Södergården Åre är en unik allergianpassad anläggning, endast 15 kilometer från Åre, som varit i förbundets ägo sedan 1994. Men många av förbundets föreningar förlägger inte läger eller annan verksamhet inte i tillräcklig omfattning. Det är inte heller särskilt många externa bokningar på Södergården vilket gör att anläggningen inte nyttjas till sin fulla potential.

Intensiva marknadsföringsinsatser i syfte att öka intresset för att boka Södergården både internt och externt har givit få resultat vilket gör att förbundet behöver fundera över om Södergården är en attraktiv fastighet att äga och förvalta. Med en fortsatt låg beläggning finns även en risk för att statsbidraget för driften av gården kommer dras in. Det här sammantaget gör att Södergården i sin helhet kommer genomgå en översyn under 2024.

Internationellt samarbete

Under året fortsätter vi vårt engagemang i internationella organisationer och grupper såsom EFA (europeiska federationen för astma- och allergiförbundet), ELF (European Lung Foundation), samt olika arbetsgrupper inom EU. Vi fortsätter även vårt samarbete med de andra nordiska astma- och allergiförbunden inom ramen för NAO. Alla dessa grupper är viktiga både för att få inflytande i internationella sammanhang och för att hålla oss uppdaterade om vad som är på gång inom astma-allergi-området i Europa och globalt. I april 2024 kommer Astma- och Allergiförbundet tillsammans med Riksförbundet HjärtLung stå värdar för EFA:s årsmöte. Mötet kommer hållas i Stockholm 7-9 april 2024.